

การเตรียมพ่อ-แม่พันธุ์จิ้งหรีด

- 1) คัดเลือกพ่อ - แม่พันธุ์ ที่มีสีเข้ม ตัวโต แข็งแรง มีอวัยวะสมบูรณ์ครบทุกส่วน
- 2) ใช้พ่อ-แม่พันธุ์ ในอัตราส่วน (พ่อพันธุ์ 1 ตัว ต่อแม่พันธุ์ 3 ตัว)

การเลี้ยงจิ้งหรีด

1) การเลี้ยงแบบคละรุ่น ปลอ่ยพ่อ-แม่พันธุ์จิ้งหรีด ในอัตราส่วน 1 : 3 ใส่ดินร่วนปนทรายหรือแกลบเผาลงในขันไข่ เมื่อจิ้งหรีดผสมพันธุ์ จะเริ่มวางไข่ หลังครบ 7-10 วัน จะออกเป็นตัวอ่อน จากนั้นวางขันไข่เพิ่ม จิ้งหรีดจะเพิ่มจำนวนจนถึง 4 รุ่น จึงเริ่มทยอยจับจำหน่ายได้ แต่จะประสบปัญหาด้านการจัดการและการเก็บผลผลิตในหลายรุ่น

2) การเลี้ยงแบบแยกรุ่น ปลอ่ยพ่อ-แม่พันธุ์ลงเลี้ยง ในอัตรา 3 : 9 ใส่ดินร่วนปนทรายหรือแกลบเผาลงในขันไข่ จิ้งหรีดผสมพันธุ์จะเริ่มวางไข่ หลังครบ 15 ชั่วโมง นำขันไข่ออกไปเลี้ยงในบ่อใหม่ เมื่อจิ้งหรีดโต จะได้ปริมาณผลผลิตที่สม่ำเสมอต่อการจัดการ

การจัดการจิ้งหรีด

การจัดการสุขภาพลักษณะของจิ้งหรีด เน้นเรื่องความสะอาด การทำความสะอาดบ่อ การตากบ่อก่อนการเลี้ยงรุ่นต่อไป และการเลี้ยงอย่างเป็นระบบดังต่อไปนี้

- 1) บริเวณปากบ่อด้านบนติดด้วยแผ่นพลาสติกหรือเทปกาวใส กว้างประมาณ 3 นิ้ว เพื่อป้องกันจิ้งหรีดไต่ออก
- 2) ใส่ถาดไข่แบบกระดาด หรือกาบมะพร้าวตรงกลางบ่อหรือริมบ่อ เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและหลบซ่อน
- 3) การนำจิ้งหรีดลงบ่อเลี้ยง เมื่อไข่จิ้งหรีดมีอายุใกล้เคียงกำหนดการฟักตัวประมาณ 1-2 วัน จะทำการย้ายไข่จิ้งหรีดจากกล่องฟักไข่ มาวางเรียงไว้ในบ่อเลี้ยงที่เตรียมไว้ เมื่อจิ้งหรีดฟักตัวออกมาแล้ว จากนั้นจึงทำการให้อาหารและน้ำ

- 4) การเตรียมภาชนะให้จิ้งหรีดวางไข่ และการเก็บไข่
 - 4.1) นำวัสดุสำหรับรองไข่ คือ แกลบดำ บรรจุจนเต็มมัด จากนั้นไปตากแดด 1-2 แดด
 - 4.2) นำแกลบดำที่ทำการตากแดดแล้ว เทใส่ถังพลาสติกทิ้งไว้ให้เย็น
 - 4.3) เติมน้ำสะอาดลงไป ในอัตราส่วน แกลบดำ 1 ส่วน ต่อน้ำ ½ สผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน เมื่อลองปั้น พบว่าแกลบดำจับตัวเป็นก้อนแต่ไม่มีน้ำไหลออกมา
 - 4.4) นำแกลบดำใส่ในชั้นพลาสติกหรือถาดพลาสติก จากนั้นนำไปเรียงไว้ในบ่อเลี้ยงที่จิ้งหรีดมีความพร้อมที่จะวางไข่
 - 4.5) วางขันในบ่อเลี้ยงให้จิ้งหรีดมีเวลาวางไข่ 12-15 ชั่วโมง จากนั้นยกออกมาแล้วคลุมด้วยถุงกระสอบหรือผ้า แล้วนำไปฟักไว้ในกล่องสำหรับฟักไข่

การป้องกันกำจัดศัตรูจิ้งหรีด

- 1) แมลงศัตรู ได้แก่ มด จิ้งจก ต๊กแตน หนู แมงมุม ไร ซึ่งมักติดตามกับอาหาร ควรทำความสะอาดที่อาหารก่อนนำมาเลี้ยงเลี้ยง
- 2) โรคที่สำคัญ ได้แก่ โรกระบบทางเดินอาหาร ที่เกิดจากอาหารไม่สะอาด ปนเปื้อนเชื้อรา วิธีการป้องกัน คือให้อาหารเพียงพอกับความต้องการของจิ้งหรีด ทำความสะอาดถาดอาหาร และน้ำทุกครั้งที่ย้ายอาหาร ฟันบ่อเลี้ยงอย่าให้ชื้นแฉะ ควรทำความสะอาดบ่อ และตากบ่อก่อนการเลี้ยงจิ้งหรีดรุ่นใหม่อีกครั้ง

การเก็บผลผลิตจิ้งหรีด

- 1) ตัวจิ้งหรีด ก่อนการนำจิ้งหรีดไปจำหน่ายหรือบริโภค ควรดอาหารเสริมประมาณ 3 วัน แล้วทดแทนด้วย ฟักทอง กกล้วย หรือพืชอื่นๆ เพื่อไม่ให้จิ้งหรีดมีกลิ่นตัว หลังจากนั้นจึงสามารถเก็บผลผลิตได้
- 2) ไข่จิ้งหรีด นำกระบะหรือขันพลาสติก โดยนำแกลบดำหรือขุยมะพร้าวใส่ลงไปและนำไปใส่ในบ่อเลี้ยงเพื่อรองไข่จิ้งหรีดไปเลี้ยงรุ่นต่อไปหรือจำหน่าย โดยช่วงฤดูหนาวควรบ่มไข่จิ้งหรีด เพื่อให้จิ้งหรีดออกตามปกติ
- 3) มูลจิ้งหรีด สามารถนำไปทำปุ๋ยปลูกพืชได้

การปฏิบัติหลังเก็บผลผลิต

- 1) ควรทำความสะอาดบ่อ และตากบ่อทุกครั้งก่อนการเลี้ยงจิ้งหรีดรุ่นถัดไป
- 2) ควรเคาะมูลจิ้งหรีดในถาดไข่เก่าออกให้สะอาด เพื่อเป็นที่หลบซ่อนตัวของจิ้งหรีดรุ่นถัดไป และนำมูลที่ได้ไปใส่ต้นไม้
- 3) ควรเปลี่ยนสายพันธุ์พ่อ-แม่ จิ้งหรีด ประมาณ 1-3 รุ่น โดยหาพันธุ์จากธรรมชาติผสมข้ามบ่อเลี้ยง หรือแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เลี้ยง เพื่อป้องกันเลือดชิดตัวจิ้งหรีดมีขนาดเล็กลง อ่อนแอไม่ทนต่อโรค การวางไข่และผลผลิตลดลง

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเลี้ยง จิ้งหรีด แบบพัฒนา

22/1 ม. 6 ต. ชุนกระทิง อ. เมือง จ.ชุมพร
โทรศัพท์ 077-658669 โทรสาร 077-574520
Website : www.aopdb03.doae.go.th
E-mail : aopdb03@doae.go.th

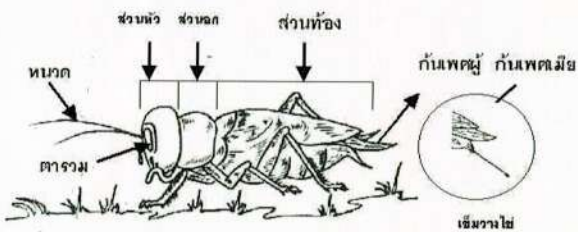

จิ้งหรีด..?

จิ้งหรีด (Cricket) อยู่ในวงศ์ Gryllidae เป็นแมลงที่มีลักษณะปากแบบปากกัด มีตารวม หนวดยาว ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และกินอาหารได้ทั้งพืชและสัตว์ ขยายพันธุ์ได้เร็ว มีซากุ่หลังขนาดใหญ่ แข็งแรง กระโดดเก่ง ตัวเมียวางไข่ได้ทีนลึกลงประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะหลบซ่อนตัวตามสนามหญ้าอยู่ในรูเก่าของแมลงอื่น รอยแตกของดินหรือตามกองวัสดุทั่วไป

ชีววิทยาของจิ้งหรีด

พันธุ์จิ้งหรีด

พันธุ์ของจิ้งหรีดมีชื่อเรียกแตกต่างกันหลายชนิดตามภาษาท้องถิ่น เช่น จิ้งโกร่ง (จิโปม จิ้งกู่) จิ้งหรีดทองดำ จิ้งหรีดทองแดง จิ้งหรีดทองแดงลาย (สะตั้ง)

วงจรชีวิตของจิ้งหรีด...แบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะไข่ 7 วัน

ระยะไข่ ไข่จิ้งหรีดจะมีสีเหลือง ลักษณะยาวเรียวยาวคล้ายเมล็ดข้าวสาร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร เพศเมียหนึ่งตัวสามารถวางไข่ได้ประมาณ 800-1,200 ฟองต่อครั้งหรือต่อรุ่น และวางไข่ได้ประมาณ 4 รุ่น

ระยะตัวอ่อน

ระยะตัวอ่อน ตัวอ่อนที่ฟักออกมาใหม่ๆ จะคล้ายมด เมื่อโตขึ้นเริ่มมีปีก จะลอกคราบประมาณ 8 ครั้ง จึงเจริญเป็นตัวเต็มวัย โดยระยะเวลาจะขึ้นกับพันธุ์จิ้งหรีด

ระยะเต็มวัย สามารถแยกเพศได้ชัดเจน เพศผู้มีปีกคู่หน้ายื่น โดยใช้ปีกคู่หน้าสีให้เกิดเสียง เพศเมียมีอวัยวะวางไข่ คล้ายเข็มนูนจากส่วนท้อง จิ้งหรีดตัวเต็มวัยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 45-60 วัน

ระยะเต็มวัย 45-60 วัน

การผสมพันธุ์ของจิ้งหรีด จะผสมพันธุ์เมื่อลอกคราบเป็นตัวเต็มวัยประมาณ 3-4 วัน มีเวลาผสมประมาณ 10-15 นาที โดยการผสมพันธุ์และวางไข่จะใช้เวลาประมาณ 15 วันต่อครั้งต่อรุ่น เมื่อหมดอายุรุ่นสุดท้ายจิ้งหรีดตัวเมียก็จะตาย

การเตรียมการก่อนการเลี้ยงจิ้งหรีด

1. การเตรียมโรงเรือน

1.1 ก่อนเริ่มการเลี้ยงครั้งแรก ทำการฉีดล้างทำความสะอาดโรงเรือน แล้วทิ้งไว้จนแห้ง

1.2 ทำความสะอาดและตัดหญ้ารอบบริเวณโรงเรือนให้โล่งเตียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทำลายแหล่งอาศัยของศัตรู และป้องกันไม่ให้ศัตรูสามารถหลบซ่อนบริเวณนั้นได้

2. การเตรียมบ่อเลี้ยง

2.1 บ่อเลี้ยงทำจากแผ่นสไมร์ทบอร์ดประกบกัน โดยใช้ไม้เป็นโครง ขนาดบ่อเลี้ยงกว้าง 1.2 เมตร ยาว 2.4 เมตร ตัวบ่อสูง 60 เซนติเมตร ขาดังสูงจากพื้น 20 เซนติเมตร วางบ่อเลี้ยงเป็นแถวตามลักษณะของโรงเรือน โดยเว้นระยะห่างให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก จำนวนที่วางมีความเหมาะสมกับขนาดของพื้นที่โรงเรือน บ่อเลี้ยงอาจใช้วัสดุอื่นๆ ก็ได้ เช่น ท่อซีเมนต์, พิวเจอร์บอร์ดและอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.2 ภายในบ่อเลี้ยงติดตั้งการรอบขอบบ่อเลี้ยงด้านใน เพื่อป้องกันไม่ให้จิ้งหรีดไต่ออกมา วางเรียงแผงโซ่แนวตั้งให้มีช่องว่างระหว่างแผงให้อากาศสามารถถ่ายเท เรียงเป็นแนวชิดกับผนังบ่อเลี้ยงจนเต็ม โดยเว้นพื้นที่ตรงกลางบ่อเลี้ยงไว้ นำถาดอาหารและถาดน้ำวางด้านบนแผงโซ่ที่เรียงไว้

2.3 การป้องกันศัตรูที่อาจเข้าไปภายในบ่อเลี้ยง โดยใส่ที่รองขาตุ้แล้วเติมน้ำมันเครื่องเก่า ส่วนด้านบนบ่อเลี้ยงคลุมด้วยตาข่าย ติดตัวล็อกให้แน่น

3. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงจิ้งหรีด

3.1 ภาชนะที่ใช้เลี้ยงจิ้งหรีด เช่น วงบ่อ กะละมัง และถังน้ำ ต้องมีฝาปิดเป็นตาข่ายตาละเอียดเพื่อป้องกันศัตรูเข้าทำลายและป้องกันจิ้งหรีดขึ้นจากบ่อเลี้ยง

3.2 อาหารหลัก ได้แก่พืช เช่น ผักบุ้ง ฟักทอง ตำลึง และหยวกกล้วย อาหารเสริม เช่น รำอ่อน อาหารไก่ และอาหารหมู

3.3 ถาดอาหาร และถาดน้ำ สำหรับให้จิ้งหรีดวางไข่

3.4 ถาดไข่แบบกระดาษ หลุมแห้ง หรือกาบมะพร้าว